

ZAPISNIK
sa 74. sjednice Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije
održane 28. jun2022. godine

Sjednica je počela u 10.00 sati.

Predsjedavao je Momčilo Radulović, predsjednik Savjeta ASK.

Sjednici su prisustvovali: Goranka Vučinić, Rifat Hadrović i Gavriilo Čabarkapa, članovi Savjeta ASK i Aleksandra Vojinović, sekretarka Savjeta ASK. Član Savjeta ASK Zlatko Vujović nije prisustvovao sjednici, uz najavu odsustva.

Sjednici su prisustvovalie i Jelena Perović, direktorica ASK i Marina Mićunović, načelnica za međunarodnu saradnju, standarde i odnose s javnošću.

Sjednica je bila otvorena za predstavnike medija.

Kako nije bilo dodatnih prijedloga, za 74. sjednicu Savjeta ASK je jednoglasno utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Informacija o aktivnostima za Odsjeka za međunarodnu saradnju, standarde i odnose s javnošću; i
2. Tekuća pitanja u okviru kojih ćemo razmatrati

Jednoglasno je prihvaćen prijedlog da sjednici prisustvuje Marina Mićunović.

Prva tačka: Informacija o aktivnostima ASK u toku kampanje za izbore koji će biti održani u junu 2022. godine

Predsjedavajući je podsjetio da Savjet ASK, u skladu sa Planom rada Savjeta ASK za 2022. godinu, ima obavezu održavanja tematskih sjednica.

Ocijenio je da Agencija u kontinuitetu ostvaruje konkretne rezultate, o čemu govori činjenica da je Agenciji, između ostalog, pružena kokretna podrška od strane međunarodnih partnera, u cilju jačanja kadrovskih, a sve u cilju efikasnog sprovođenja zakona iz njene nadležnosti.

Što se tiče uloge Savjeta u aktivnostima međunarodne saradnje, napomenuo je da se ona ogledala u intenzivnoj bilateralnoj komunikaciji sa predstavnicima međunarodne

zajednice, imajući u vidu veoma izazovan period i pritiske sa kojima se ASK suočila nakon parlamentarnih izbora u avgustu 2020. godine.

Izrazio je zahvalnost međunarodnim partnerima koji su pružili podršku Agenciji, kako prepoznajući napore koje preduzima u cilju neselektivne primjene zakona, tako i kroz bilateralnu saradnju. To je prepoznato i u novijem Nezvaničnom radnom dokumentu Evropske komisije, koja konstatuje napredak sveukupnog učinka Agencije u prevenciji korupcije.

Na poziv predsjedavajućeg, **Marina Mićunović** Informaciju o aktivnostima Odsjeka za međunarodnu saradnju, standarde i odnose s javnošću (*Informacija je sastavni dio ovog zapisnika - Aneks1*).

Goranka Vučinić je pitala da li je u Crnoj Gori pravno regulisan način imenovanja šefa delegacije Crne Gore u Grupi zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO), te da li je ASK zvanično određena kao nacionalni koordinator za Crnu Goru za obaveze koje proističu iz članstva u toj organizaciji.

Jelena Perović je odgovorila da još uvijek to pitanje nije pravno regulisano, te da će ubrzo inicirati definiisanje tog pitanja kod Ministarstva pravde.

Goranka Vučinić je predložila da Savjet ASK usvoji zaključak kojim će inicirati da se što hitnije pokrene procedura pravnog regulisanja pitanja nacionalnog koordinatora Crne Gore za GRECO, kao i načina na koji se određuje šefa crnogorske delegacije i predstavnik ASK u toj organizaciji. Prijedlog je jednoglasno usvojen.

Momčilo Radulović je kazao da je u narednom periodu potrebno intenzivirati aktivnosti međunarodne saradnje Savjeta ASK, i s tim u vezi, predložio da Savjet usvoji zaključak kojim će obavezati direktoricu ASK da započne aktivnosti na realizaciji službene posjete antikorupcijskim institucijama Republike Hrvatske, krajem avgusta ili početkom septembra. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.

Nakon završene rasprave, **predsjedavajući** je predložio da Savjet ASK usvoji konstataciju da su u izvještajnom periodu realizovane sve mjere iz Plana rada Agencije za sprječavanje korupcije za 2022. godinu u oblasti međunarodne saradnje, te da je potrebno da Savjet Agencije intenzivira svoje aktivnosti, u cilju poboljšanja

ukupnog učinka Agencije na međunarodnom planu, Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.

Druga tačka: Tekuća pitanja

- I. Savjet Agencije je ponovio zahtjev prema Direktorici Agencije za redovnim i blagovremenim dostavljanjem presuda kojima se poništavaju odluke Agencije iz perioda prije 2020. godine i zatražio dostavljanje takvih presuda koje su dostavljene Agenciji, od početka tekuće godine;
- II. Dogovoreno je da 75. sjednica bude održana u 7. jula 2022. godine u 10 sati.

Savjet ASK, na 73. sjednici, usvojio je sljedeće

ZAKLJUČKE I/ILI KONSTATACIJE:

1. Konstatuje se da su u izvještajnom periodu realizovane sve mjere iz Plana rada Agencije za sprječavanje korupcije za 2022. godinu u oblasti međunarodne saradnje, te da je potrebno da Savjet Agencije intenzivira svoje aktivnosti, u cilju poboljšanja ukupnog učinka Agencije na međunarodnom planu;
2. Zadužuje se Direktorica Agencije da započne aktivnosti na realizaciji službene posjete članova Savjeta Agencije antikorupcijskim institucijama Republike Hrvatske, krajem avgusta ili početkom septembra 2022. godine, u zavisnosti od raspoloživih sredstava i obaveza predstavnika institucija domaćina;
3. Zadužuje se Direktorica Agencije da kod Ministarstva pravde inicira pravno regulisanje pitanja određivanja nacionalnog koordinatora Crne Gore u Grupi država za borbu protiv korupcije (GRECO), kao i donošenje pravilnika kojim će biti definisan način određivanja šefa crnogorske delegacije u toj organizaciji, uz jasno definisanje prava i obaveza koje proističu iz tog pitanja;

4. Savjet Agencije je ponovio zahtjev prema Direktorici Agencije za redovnim i blagovremenim dostavljanjem presuda kojima se poništavaju odluke Agencije iz perioda prije 2020. godine i zatražio dostavljanje takvih presuda koje su dostavljene Agenciji, od početka tekuće godine.

Sastavni dio ovog zapisnika je Informacija o aktivnostima Odsjeka za međunarodnu saradnju, standarde i odnose s javnošću.

Sjednica je zaključena u 11.20h.

Broj 00 – 1812/2

Podgorica, 22. jul 2022. godine

SEKRETARKA SAVJETA

Aleksandra Vojinović, s.r.

PREDSJEDNIK SAVJETA ASK

Momčilo Radulović, s.r.

Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

Broj: 04-1811

Podgorica, 23. jun 2022. godine

INFORMACIJA
o aktivnostima Agencije za sprječavanje korupcije u oblasti regionalne i međunarodne saradnje (januara 2020. godine - juna 2022)

za potrebe tematske sjednice Savjeta ASK

Član 78 Zakona o sprječavanju korupcije, između ostalog, propisuje nadležnost Agencije za sprječavanje korupcije (u daljem tekstu: Agencija) da *ostvaruje regionalnu i međunarodnu saradnju u preventivnoj borbi protiv korupcije*. Jedan od glavnih prioriteta u radu Agencije ostaje izgradnja administrativnih kapaciteta Agencije, kako bi efikasno vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o sprječavanju korupcije, Zakona o lobiranju i Zakona o kontroli finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, kao i jačanje kapaciteta subjekata primjene navedenih zakona (organa vlasti i javnih funkcionera). Tako je Agencija nastavila da sprovodi projekte podrške i istovremeno usmjerila svoje aktivnosti na jačanje kadrovskih, informacionih i tehničkih kapaciteta ASK, a sa druge strane i organa vlasti (oko 700) i javnih funkcionera (preko 4000) kako bi se dosljedno sprovođili zakoni.

Kroz II fazu Horizontalnog programa SE i EU – *Projekat borbe protiv ekonomskog kriminala*, u okviru kojeg ASK kao jedan od glavnih korisnika saraduje sa ekspertima Savjeta Evrope, usmjerili smo se na dalje jačanje kapaciteta u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, **na strateško planiranje u oblasti komunikacija, na izmjenu zakonodavnog okvira koji uređuje mandat Agencije, kao i na jačanje kapaciteta najvećih nivoa izvršne vlasti kada je u pitanju prevencija korupcije**. Kroz projekte koji su proizašli kao rezultat bilateralne podrške, analizirali smo kapacitete Agencije za uvođenje **systema otvorenih podataka, uveliko smo otpočeli sa sprovođenjem ISO 9001 standarda, izradili Strateški plan i prateći Akcioni plan** Agencije, kao i razvila *Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera* u oblasti državne uprave i socijalne i dječje zaštite.

Sa druge strane, Agencija ima važnu ulogu nacionalnog koordinatora obaveza koje proističu iz članstva Crne Gore u Grupi zemalja Savjeta Evrope za borbu protiv korupcije (GRECO), koordinator za aktivnosti u vezi mehanizma evaluacije primjene Konvencije UN protiv korupcije (UNCAC), Regionalne antikorupcijske inicijative (RAI) i Antikorupcijske mreže Organizacije za evropsku saradnju i razvoj (ACN OECD). U izvještajnom periodu ove informacije, sproveli smo u ime države **dvije sveobuhvatne i važne evaluacije: GRECO V krug evaluacija – Prevencija korupcije u odnosu na najviše nivoe izvršne vlasti i policiju i evaluaciju primjene UNCAC konvencije, u odnosu na poglavlja: Prevencija korupcije i povraćaj imovine.**

Agencija je aktivni učesnik procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji kroz **pregovaračko Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava**. U tom smislu kao centralno preventivno antikorupcijsko tijelo, koordinira podoblast *Prevencija korupcije* koja obuhvata sve najvažnije institute iz ove oblasti. Ova uloga podrazumijeva izradu redovnih izvještaja iz oblasti rada ASK, na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou za potrebe Delegacije EU u Crnoj Gori i Evropske komisije.

Realizacija aktivnosti u okviru projekta „Borba protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori“ - Horizontalni program podrške za Zapadni Balkan i Tursku (II faza)

Projekat borbe protiv ekonomskog kriminala je jedan od projekata koji se sprovodi u Crnoj Gori u okviru zajedničke inicijative Savjeta Evrope (SE) i Evropske unije (EU), pod nazivom **Horizontalni program za Zapadni Balkan i Tursku**. Glavni cilj ovog projekta jeste pružanje podrške institucijama u pogledu sprovođenja pojedinačnih GRECO preporuka, kao i dalje jačanje institucionalnih kapaciteta za sprečavanje korupcije. Do sada je realizovana prva faza projekta (2016-2019), a uskoro se završava i implementacija II faze navedenog projekta ta (2019-2022).

U okviru II faze, Agencija je takođe jedan od ključnih korisnika ovog projekta kroz koji ostvaruje tehničku i ekspertsku podršku u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, strateškog planiranja, izmjene zakonodavnog okvira i unapređenja kapaciteta subjekata nad kojima vrši nadzor.

Zajedničkim naporima eksperata Savjeta Evrope i službenika Agencije u okviru ovog projekta pripremljena su važna dokumenta: finalna verzija *Metodologije za kontrolu i prevenciju mogućih zloupotreba državnih resursa u svrhe izbornih kampanja*, kao i *Metodologiju za kontrolu finansiranja političkih subjekata*. Takođe, metodologije su bile integralni dio **Plana kontrole i nadzora za izbornu kampanju za izbore održane 30. avgusta 2020.** koji je Agencija sprovodila.

Zahvaljujući ovoj podršci, Agencija je u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade i ekspertima Savjeta Evrope izradila **Smjernice za jačanje etike i integriteta visokih funkcionera izvršne vlasti**, koje je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 23. septembra 2021. godine, nakon što je Agencija dostavila zvaničan dopis i tekst Smjernica Ministarstvu pravde kao resornom ministarstvu za oblast antikorupcije u cilju njihovog kandidovanja za sjednicu Vlade. Smjernice imaju za cilj da pruže podršku poštovanju standarda integriteta visokim funkcionerima izvršne vlasti, kao i jačanju povjerenja javnosti u rad državnih organa i da budu osnova za usvajanje Etičkog kodeksa Vlade CG. U cilju izrade navedenih Smjernica u novembru 2020. organizovana je i radionica koju su pohađali službenici Agencije, koji će biti zaduženi za edukaciju o etici i integritetu predstavnika izvršne vlasti, članova Vlade i njihovih savjetnika.

Takođe, u okviru navedenog projekta predstavnici Agencije učestvovali su na „**Treningu za ASK o kontroli nenovčanih priloga političkim subjektima i kampanjama od strane trećih lica**“, održanom 7-8. Jula 2021. Tokom treninga učesnici su imali priliku da se upoznaju sa mehanizmima za otkrivanje i procesuiranje kampanja od strane trećih lica ili kršenja odredbi o nenovčanim priložima i to kroz primjere iz najboljih praksi zemalja poput Sjedinjenih Američkih Država, Letonije i Francuske.

Osim navedenog, imajući u vidu prioritete Agencije koje odražavaju aktivnosti obuhvaćene navedenim projektom, Agencija je još 2020. Ministarstvu pravde dostavila i inicijativu za izmjenu **Zakona o lobiranju**, kako bi se intenzivirale aktivnosti na jačanju ovog instituta u Crnoj Gori, a u isto vrijeme nastavile projektne aktivnosti u istoj oblasti. Tako je, nakon nekoliko inicijativa od strane Agencije formirana Radna grupa za izradu ovog Zakona o lobiranju, u čijem sastavu su i predstavnici Agencije i koja je uz pomoć eksperta Savjeta Evrope pripremila nacrt Zakona o lobiranju.

Takođe, u okviru navedene projektne podrške, pristupilo se **analizi određenih djelova Zakona o sprječavanju korupcije** koja će predstavljati osnovu prilikom sprovođenja dalje analize u okviru III faze ovog projekta, a sve u cilju predviđenih izmjena ovog Zakona. Analiza je obuhvatila djelove Zakona koji se odnose na nadležnosti Agencije, finansijske, operativne i funkcionalne nezavisnosti, ljudskih resursa, kao i imenovanja i razrješenja direktora i članova Savjeta.

Pored navedenog, u toku je izrada **Komunikacione strategije Agencije**, za koju su takođe izabrani eksperti Savjeta Evrope, koji sa službenicima Agencije definišu ciljeve i aktivnosti za realizaciju definisanih ciljeva, a što bi, uz nadogradnju kadrovske kapaciteta trebalo da unaprijedi pozicioniranje Agencije u domaćoj i međunarodnoj javnosti.

Treba napomenuti da se realizacija svih projektnih aktivnosti prati i kroz održavanje redovnih Upravnih odbora projekta na kojima učestvuje načelnica Odsjeka za

međunarodnu saradnju i standarde i menadžment Agencije i na kojima se izlaže šta je do sada urađeno i da li se sve realizuje u skladu sa planiranim.

Što se tiče budućih planova, u februaru ove godine, predstavnici Agencije su održali sastanak sa menadžerkom projekta, na kojem su dati konkretni predlozi za definisanje budućih projektnih aktivnosti u okviru naredne, III faze Horizontalnog programa SE i EU.

Grupa država Savjeta Evrope protiv korupcije (GRECO): Saradnja sa nadležnim organima na implementaciji preporuka iz Izvještaja o usaglašenosti u okviru V krug evaluacije

GRECO predstavlja najznačajniji mehanizam za ocjenu primjene antikorupcijskih standarda Savjeta Evrope, koji je osnovan 1999. godine i broji 50 zemalja članica. Crna Gora je članica GRECO-a od 2006. godine. Ovaj mehanizam evaluacije pomaže da se identifikuju nedostaci u nacionalnim antikorupcijskim politikama, predviđajući neophodne zakonodavne, institucionalne i praktične reforme. GRECO sistem monitoringa sastoji se od dvije faze: evaluacione procedure koja rezultira Izvještajem koji sadrži preporuke za dalje sprovođenje reformi i fazu ocjenjivanja, koja podrazumijeva ocjenu preduzetih mjera za sprovođenje utvrđenih preporuka.

Do sada, Crna Gora je uspješno **prošla I, II, III i IV krug GRECO evaluacija**, i to ispunivši 42 preporuke upućenih Crnoj Gori, od 49 adresiranih, 5 preporuka je djelimično ispunjeno i dvije koje nijesu ispunjene.

U prethodne dvije godine u Crnoj Gori se sprovodi **V krug evaluacija**, u okviru kojih GRECO ocjenjuje zakonodavni, insttucionalni okvir i praksu kada je u pitanju **prevencija korupcije u odnosu na najviše nivoe Vlade CG i policiju**.

Agencija, koja ima ulogu nacionalnog koordinatora kad je u pitanju GRECO, imala je obavezu da prikupi, prevede i dostavi odgovore na Upitnik o samoevaluaciji u ovim oblastima, da organizuje posjetu eksperata Crnoj Gori u cilju dobijanja dodatnih pojašnjenja u odnosu na već dostavljene odgovore, da razmijeni konačne komentare između obuhvaćenih državnih organa i GRECO tima i da u svojstvu delegacije Crne Gore u GRECO odgovori na sva pitanja i doprinese utemeljenosti Evaluacionog izvještaja za Crnu Goru prije njegovog usvajanja (više detalja o samom procesu vidjeti u Aneksu 1).

Agencija je organozovala posjetu GRECO evaluacionog tima Crnoj Gori u periodu od 27. septembra do 1. oktobra. Fokus njihove evaluacije bila analiza efikasnosti antikorupcijskih mehanizama Vlade Crne Gore i Uprave policije u sprečavanju sukoba interesa, poštovanju ograničenja u vršenju javnih funkcija, kontroli prihoda i imovine,

razvoju instituta zviždača, politike integriteta, transparentnosti, etičkih principa, kao i edukativnih aktivnosti. Agencija je, prije same psojete organizovala pripremne sastanke sa predstavnicima Vlade CG, policije i nezavisnih kontrolnih tijela kako bi im približili proces evaluacije i kako bi se što kvalitetnije pripremili za pitanja eksperata.

Evaluacioni izvještaj za Crnu Goru ekspertskog tima GRECO usvojen je na 91. plenarnoj sjednici održanoj od 13- 17 juna ove godine u Strazburu, u Francuskoj. Tom prilikom navedene su preporuke koje naša država treba da ispuni u narednih 18 mjeseci kako bi unaprijedila institucionalni i zakonodavni okvir, kao i praksu u ovim oblastima. Izvještaj je **još uvijek povjerljive prirode** i biće dostupan javnosti nakon što Vlada Crne Gore sprovede procedure za autorizaciju i objavljivanje.

Takođe, u cilju pripreme crnogorskih predstavnika na Komitetu ministara Savjeta Evrope u Strazburu, Agencija je, na zahtjev Ministarstva vanjskih poslova pripremila i dostavila Ministarstvu vanjskih poslova sveobuhvatnu informaciju o dosadašnjim evaluacijama GRECO u našoj državi kao i o tome koje smo reforme sprovedi kao rezultat adresiranih preporuka.

Važno je napomenuti da su **predstavници Agencije koji su članovi delegacije CG u GRECO redovno na plenarnim sjednicama GRECO (85, 86, 87. i 89., 90.)**, koje su održane u virtuelnom formatu, na kojima se razmatraju i usvajaju evaluacioni izvještaji, kao i izvještaji o ispunjenosti GRECO preporuka svih 50 država članica GRECO.

Mreža preventivnih antikorupcijskih tijela („Šibenik“ mreža)

Mreža preventivnih antikorupcijskih tijela okuplja 30 zemalja širom svijeta, uključujući i Crnu Goru, i prva je mreža posvećena isključivo prevenciji korupcije sa ciljem udruživanja snaga članica Mreže kroz razmjenu relevantnih informacija, iskustava i dobre prakse, pružanju podrške članovima u jačanju kapaciteta, promociji međunarodnih standarda u prevenciji korupcije i dostizanju minimuma standarda u ovoj oblasti.

Tokom 2022. održano je nekoliko *online* sastanaka kojima je predsjedavala **grčka Nacionalna institucija za transparentnost**, kao novi predsjednik Mreže, nakon isteka mandata Agencije za sprječavanje korupcije Srbije koja je do tada predsjedavala. Službenici Agencije su u februaru ove godine popunili **Plan rada Mreže** i tako se prijavili za učešće u radnim grupama u oblastima lobiranja, integriteta, sukoba interesa, zaštite zviždača i davanja mišljenja na propise iz oblasti antikorupcije.

Prvi međunarodni vebinar na temu „*Trendovi i izazovi u regulisanju lobističkih aktivnosti*“ održan je 15. marta, u okviru implementacije godišnjeg plana Mreže. Predstavljani su međunarodni standardi o lobiranju i podijeljena iskustva i dobre

prakse u regulisanju lobističkih aktivnosti. Takođe, kao članovi Radne grupe za ograničenja po prestanku javne funkcije u okviru Mreže, predstavnici Agencije su učestvovali na prvom sastanku u cilju izrade **Vodiča za period po prestanku javne funkcije**, koji će obuhvatiti dobre prakse i iskustva članova Mreže, uključujući zakonodavni okvir i mehanizme koji su im na raspolaganju prilikom rješavanja slučajeva sukoba interesa i ograničenja po prestanku javne funkcije.

Agencija je na zahtjev Mreže popunila, prevela i dostavila **Upitnik o zviždačima** - zakonodavstvu i mehanizmima, u kojem je pružila sve potrebne informacije o zakonskim okvirima i sprovođenju procedura koje su predviđene ZSK u slučaju podnošenja prijave zbog sumnje na ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, kao i zaštiti zviždača, ostvarenim rezultatima ASK i primjerima iz prakse u pomenutoj oblasti.

Tokom 2020. godine, za potrebe **izrade Studije o upotrebi tehnologija u prevenciji korupcije**, čiju izradu je pokrenula italijanska antikorupcijska Agencija, u okviru Mreže, predstavnici Agencije su dostavili tekst na temu „Značaj IT platformi u sprovođenju procjene rizika od korupcije u institucijama i izbornim kampanjama“, kao primjer dobre prakse u korišćenju IT platformi kao instrumenta za efikasno prikupljanje, obradu podataka i, u krajnjem, za povećanje transparentnosti u oblastima procjene rizika od korupcije u institucijama i kontrole izbornih kampanja.

Takođe, Agencija je učestvovala u inicijativi Mreže, tj. dostavljanju odgovora na **Upitnik o uspješnim antikorupcijskim obukama**, te su službenici Agencije pripremili traženi materijal za tri najuspješnije obuke iz svojih nadležnosti, a sve u cilju identifikovanja ključnih faktora uspjeha u antikorupcijskim obukama, odnosno o konkretnim izazovima, dobrim praksama i naučenim lekcijama u sprovođenju ovakvih obuka za potrebe Mreže.

Predstavnici Agencije redovno učestvuju na sastancima Mreže, koje su prethodne dvije godine održavane u online formatu (3 sastanka u 2021. i 6 sastanaka u 2022., od kojih 2 plenarna sastanka i 4 tematska).

Radi podsjećanja, u organizaciji Ministarstva pravosuđa Hrvatske, a pod okriljem GRECO-a, održana je Konferencija 15-16. oktobra 2018. u Šibeniku, koja je okupila visoke predstavnike Savjeta Evrope i drugih regionalnih i međunarodnih organizacija, kao i šefove delegacija i predstavnike ministarstava pravde i antikorupcijskih tijela zemalja članica GRECO-a. Tom prilikom, otvorena je za potpisivanje Deklaracija kojom se pokreće **Međunarodna mreža nacionalnih preventivnih tijela za borbu protiv korupcije**. Cilj navedene Mreže je upostavljanje minimuma standarda u oblasti prevencije korupcije, kao i promovisanje institucionalnog upravljanja i razmjene informacija i dobre prakse između nacionalnih tijela zaduženih za sprečavanje korupcije. **Crna Gora je jedan od osnivača - potpisnica ove Mreže**, u čije ime je Agencija za sprečavanje korupcije potpisala Deklaraciju.

Realizacija obaveza koje proizilaze iz rada Međuvladine grupe za evaluaciju primjene UNCAC (IRG), i drugih radnih grupa UN za oblast primjene standarda UNCAC

Međuvladina grupa za evaluaciju primjene UNCAC (IRG) je tijelo, koje čine predstavnici država članica UNCAC, a čijim radom koordinira Kancelarija UN za suzbijanje narkotika i kriminala – UNODC. Grupa prati postupak evaluacije primjene UNCAC, kako bi identifikovala izazove i dobre prakse, i razmatrala zahtjeve za tehničkom pomoći, u cilju obezbjeđivanja efikasne i efektivne implementacije Konvencije. U radu ove Grupe iz CG učestvuju predstavnici VDT i Agencije.

Radi podsjećanja, Crna Gora je ratifikovala Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije 2005. godine, prvog globalnog pravno-obavezujućeg instrumenta u ovoj oblasti, a kao nezavisna država pristupila je 2006. godine.

U završnoj fazi je proces evaluacije Crne Gore u pogledu primjene dva poglavlja UNCAC konvencije: **Preventivne mjere i Povraćaj imovine**, koji je otpočeo krajem 2019. godine. Žrijebanjem je utvrđeno da Crnu Goru evaluiraju **Estonija i Irak**. Cjelokupni proces na državnom nivou koordinira Agencija. Evaluacioni proces podrazumijeva da svaka država potpisnica UNCAC u isto vrijeme može biti zemlja evaluator i zemlja koja se evaluira. Tako je Crna Gora u julu 2020. žrijebanjem izvučena da **zajedno sa Iranom evaluira primjenu Konvencije UN protiv korupcije u Indiji** i to Poglavlje II – Prevencija korupcije i Poglavlje V – Povraćaj imovine (više detalja o procesu evaluacije u Ankesu I).

Stoga je Agencija u prvom kvartalu 2022. godine kao nacionalni koordinator obaveza koje proističu iz potpisivanja Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC) od strane Crne Gore **koordinirala i organizovala posjetu predstavnika Sekretarijata Kancelarije za drogu i kriminal (UNODC) i nadležnih evaluatora iz Iraka i Estonije u hibridnom formatu u periodu od 28. mart – 1. april 2022.** , a sve u cilju evaluacije primjene Konvencije UNCAC od strane Crne Gore, i to u pogledu na implementaciju odredaba **poglavlja Preventivne mjere (II) i V Povraćaj imovine (V)**.

Posjeta je organizovana u cilju evaluacije primjene UNCAC-a, i to u pogledu implementacije odredaba **poglavlja Preventivne mjere (II) i V Povraćaja imovine (V)**, tokom koje su evaluatori imali priliku da postave dodatna pitanja i prikupe sve relevantne informacije od crnogorskih nadležnih institucija u cilju realizacije pomenute evaluacije. Tokom posjete, eksperti su se sastali, pored predstavnika Agencije sa predstavnicima Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava,

pravosuđa, Finansijsko obavještajne jedinice Uprave policije, Ministarstva javne uprave, Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama itd.

Konkretno, pomenutoj posjeti prethodile su pripremne aktivnosti u pogledu koordinacije, prevođenja i dostavljanja odgovora na dodatna pitanja u okviru Upitnika za samoprocjenu, predstavnicima Sekretarijata UNODC od strane predstavnika Agencije, a sve u saradnji sa institucijama koje su obuhvaćene evaluacijom, uključujući javni i privatni sektor, kao i nevladine organizacije.

Kako je dogovoreno na pomenutim sastancima **Izveštaj o evaluaciji primjene UNCAC od strane Crne Gore, biće pripremljen u junu** i koji će pokazati da li i u kojoj mjeri naša država svojim zakonodavstvom i praksom ispunjava članove Konvencije u pomenutim poglavljima U međuvremenu, Agencija je odgovorila na dodatna pitanja nakon posjete i koordinirala dostavljanje odgovora na pitanja koja se tiču drugih institucija i prevela odgovore, kako bi se Izveštaj za Crnu Goru finalizovao. a do tada će predstavnici Agencije u saradnji sa relevantnim institucijama.

Ostale UNODC aktivnosti

Za potrebe projekta UNODC „*Podsticanje održivog razvoja kroz podršku implementaciji Konvencije UNCAC u zemljama ekonomskog pojasa duž Puta svile*“, predstavnici Agencije koordinirali su i pripremili ažurirane informacije o crnogorskom zakonodavstvu u svim oblastima Konvencije značajnim za projekat.

Takođe, u periodu od 18- 20. maja 2022. godine načelnica nadležnog Odsjeka učestvovala je na regionalnoj radionici: *Podsticanje održivog razvoja kroz podršku implementaciji UNCAC-a u zemljama duz ekonomskog pojasa puta svile.*

Tokom 2021. Agencija je dostavila Kancelariji Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal (UNODC) pripremljene, objedinjene i prevedene odgovore na Upitnik UNODC-a „*Preduzete mjere u borbi protiv podmićivanja, posebno za sprečavanje traženja ili primanja mita od strane javnih funkcionera* “. Agencija je u pripremanju odgovora koordinirala proces prikupljanja informacija, saradujući sa predstavnicima Ministarstva pravde i Specijalnog državnog tužilaštva.

Konferencije država potpisnica UNCAC (COSP)

Kada je riječ o aktivnostima tokom prethodne godine, u periodu od 13. do 17. decembra, predstavnici Agencije su učestvovali na **Devetom zasjedanju Konferencije država potpisnica Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (COSP UNCAC) u Egiptu**, na kojem je razmatrana primjena Konvencije, sa posebnim akcentom na uključivanje svih relevantnih aktera, uključujući i učešće

civilnog društva, medija i nevladinih organizacija - u cilju veće transparentnosti i odgovornosti cjelokupnog procesa preglednog mehanizma UNCAC.

U okviru pratećih programa na marginama devetog zasjedanja COSP UNCAC, predstavnici Agencije imali su priliku da predstave rad Agencije, njene nadležnosti i ostvarene rezultate i da uspostave bližu saradnju sa srodnim institucijama u državama potpisnicama UNCAC- a. Učestvovali su na plenarnom sastanku za zvanično pokretanje antikorupcijske mreže u okviru projekta UNODC „Podsticanje održivog razvoja kroz podršku implementaciji Konvencije UNCAC u zemljama ekonomskog pojasa duž Puta svile“. Takođe, u okviru pomenutog zasjedanja predstavnici Agencije sastali su se sa predstavnicima antikorupcijskih institucija Irana i Indije u cilju dogovora oko predstojeće evaluacije antikorupcijskog zakonodavstva Indije.

Generalna skupština UN-a

Tokom 32. **specijalnog zasjedanja Generalne skupštine UN-a (UNGASS)**, u periodu od 2. do 4. juna 2021, predsjednik Savjeta Agencije obratio se ispred Crne Gore i Agencije prisutnima putem pozdravnog video materijala. Takođe, za potrebe pomenutog zasjedanja, Agencija je pripremila informaciju za predstavnike Stalne misije UN u Beču o Agenciji kao ključnoj preventivnoj antikorupcijskoj instituciji u Crnoj Gori.

Regionalna antikorupcijska inicijativa (RAI): Realizacija aktivnosti u okviru Regionalnog programa RAI i drugih aktivnosti utvrđenih važećim Planom rada RAI

Regionalna antikorupcijska inicijativa (RAI) je jedina regionalna inicijativa posvećena isključivo pitanjima borbe protiv korupcije koja okuplja devet (9) zemalja članica - Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Bugarsku, Crnu Goru, Hrvatsku, Makedoniju, Moldaviju, Rumuniju i Srbiju. Status posmatrača u RAI imaju Kosovo, Poljska, Gruzija i Slovenija. Crna Gora je članica RAI-a od osnivanja 2000. godine, pod okriljem Pakta za stabilnost u jugoistočnoj Evropi. RAI kroz svoje aktivnosti podstiče i pomaže države članice u sprovođenju zajedničkih složenih reformi institucionalnih i zakonodavnih okvira usmjerenih na borbu protiv korupcije. Među članicama RAI-ja ima članica Evropske unije (Bugarska, Hrvatska, Rumunija, Poljska), što povećava značaj i kvalitet razmjene iskustava i prakse za države kandidate za članstvo u EU, poput Crne Gore.

U prethodnom periodu sprovodio se **RAI projekat o zviždačima "Prekinimo tišinu: jačanje politika i kulture za prijave od strane zviždača na Zapadnom Balkanu i u**

Moldaviji", čiji je korisnik Agencija, kao i druge zemlje Zapadnog Balkana i Moldavija, a čiji cilj je da se unaprijedi zakonodavni okvir u oblasti zviždača u zemljama korisnicima projekta, ojačaju unutrašnji kapaciteti institucija zaduženih za sprovođenje ovog instituta, kao i jačanje svijesti o zviždačima kroz regionalnu kampanju.

Do sada, u okviru pomenutog projekta izvršeno je upoređivanje devet zakona o zaštiti zviždača, uključujući i crnogorski, u odnosu na dva preovlađujuća pravna instrumenta u Evropi: Preporuke Savjeta Evrope o zaštiti zviždača iz 2014. godine i Direktive EU o zaštiti lica koja prijavljuju povrede prava Unije (Dir. EU) iz 2019. godine. Stoga, u ranijem periodu urađena je analiza ZSK u oblasti zviždača od strane izabranih eksperata, a službenici Agencije **dostavili su ekspertima RAI finalne komentare na urađenu analizu**, koji su sastavni dio *Ocjene zakona o zaštiti zviždača na Zapadnom Balkanu i u Moldaviji*.

U okviru pomenutog projekta održane su **dvije online obuke** na kojima su učestvovali službenici Agencije na temu „*Izgradnja efikasne zaštite zviždača u korist građana u skladu sa Direktivom EU o zviždačima*” i „*Iskustva javnih institucija i civilnog društva u postupanju sa prijavama zviždača: Kako poboljšati međusobnu saradnju i koordinaciju*“.

Takođe, u okviru istog projekta, predstavnici Agencije učestvovali su na **edukativnom antikorupcijskom performansu „Sviraj kraj!**“, koji je 2. juna u Podgorici organizovao RAI, a koji je imao za cilj da podstakne javnost na konkretnu akciju i korišćenje normativnog i institucionalnog okvira instituta zviždača u borbi protiv korupcije.

Pored navedenog, predstavnic Agencije učestvovala je na drugom godišnjem regionalnom treningu o zaštiti zviždača, održanom u Sarajevu, od 16. do 18. novembra. 2021.

Važno je napomenuti i da je u decembru 2020. u okviru ovog projekta potpisan *Memorandum o razumijevanju i saradnji u poboljšanju politika i kulture prijave od strane zviždača* između Agencije, Kliničkog centra Crne Gore i RAI.

Pored ovog projekta, **u toku je realizacija i trogodišnjeg regionalnog programa „Jugoistočna Evropa – Zajedno protiv korupcije” SEE-TAC**, a čiji je cilj jačanje otpornosti zemalja Jugoistočne Evrope na korupciju jačanjem kapaciteta vlada, organizacija civilnog društva, privatnog sektora i medija u sprečavanju i borbi protiv korupcije i postizanje efikasne primjene UNCAC-a. Ovaj program obuhvata Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo, Moldaviju, Crnu Goru, Sjevernu Makedoniju i Srbiju, uz učešće Rumunije, Bugarske i Hrvatske.

Agencija je u prethodnom periodu učestvovala u popunjavanju Upitnika u svrhu formulisanja akcionog plana za izgradnju kapaciteta i dalje podrške Projekta, kao i Upitnika za potrebe RAI, u cilju identifikovanja sektora najpodložnijih korupciji i

potreba za prioritetnim antikorupcijskim obukama za region Jugoistočne Evrope. Najvažnije aktivnosti u okviru projekta u 2021. godini odnosile su se upravo na gore pomenuto mapiranje dva sektora najranjivija na korupciju kada je u pitanju sprovođenje **mehanizama za procjenu rizika od korupcije u institucijama (CRA) i mehanizama za procjenu rizika od korupcije u zakonima (CPL)**. Konsenzusom svih korisnika projekta prihvaćeno je da oblasti koje će biti predmet dalje procjene rizika od korupcije koristeći ova dva preventivna mehanizma (CPL i CRA) budu **sektor visokog obrazovanja i sektor javnih preduzeća**.

Nakon finalizacije mapiranja dva najosjetljivija sektora na korupciju koja će dalje biti analizirana kroz „SEE TAC“ projekat u cilju identifikacije rizika od korupcije u oblasti davanja mišljenja i analize rizika od korupcije, sektor visokog obrazovanja i sektor javnih preduzeća, predstavnici RAI-a su dostavili prve verzije *CRA (procjena rizika od korupcije u organima)* i *CPL (procjena rizika od korupcije u propisima)* **vodiča sa kontrolnim listama** za visoko obrazovanje i javna preduzeća na koje su predstavnici Agencije dali komentare. Nakon finalizacije CRA i COL Smjernica sa *Čeklistama* za sektor visokog obrazovanja i sektor javnih preduzeća, RAI je organizovao **Trening za predstavnike sektora visokog obrazovanja i sektora javnih preduzeća u oblastima procjene korupcijskih rizika i procjene rizika u zakonodavstvu** koji se održava 23. i 24. juna 2022. godine u Podgorici. Trening se sastoji od dva modula. Prvi dan će biti posvećen **procjeni korupcijskih rizika (CRA)**, dok će drugi dan biti rezervisan za **procjenu korupcijskih rizika u zakonodavstvu (CPL)**.

Takođe, kao jedna od aktivnosti u okviru RAI-a je i potpisivanje *Međunarodnog sporazuma o razmjeni podataka u svrhu provjere izjava o imovini*, koji su predstavnici Crne Gore, Srbije i Sjeverne Makedonije potpisali 19. marta 2021 u Beogradu. Ovaj sporazum, čiji je predlagač RAI, ima za cilj da omogući provjeru imovine javnih funkcionera preko granica nacionalnih država.

Matični Odsjek redovno pruža podršku predstavnicima drugih crnogorskih organa za učešće u aktivnostima čiji je organizator RAI, uključujući Ljetnju školu za mlade antikorupcijske praktičare, koja se organizuje godišnje i učestvuje u redovnim godišnjim sastancima Upravnog odbora RAI.

Konkretno, za potrebe realizacije 16 i 17. kruga ***RAI Ljetnje škole za mlade praktičare iz tužilaštava i antikorupcijskih organa sa istražnim ovlašćenjima iz Jugoistočne Evrope***, predstavnici Agencije koordinirali su selekciju kandidata i postupak njihove prijave za pomenutu školu, a koja je održana u online formatu u julu 2021. (16. krug) dok će 17. krug biti realizovan u julu ove godine u Bugarskoj. Sveobuhvatni cilj škole je da se mladi praktičari upoznaju sa novonastalim tipologijama u pogledu korupcije, kako se “offshore” kompanije koriste za pranje novca stečenog koruptivnim djelima, izazovima u pogledu instituta zviždača, kao i sa

najvažnijim praksama u oblasti integriteta u pravosuđu i identifikovanju mehanizama za prevenciju korupcije i promovisanje transparentnog procesa donošenja odluka. Načelnica Odsjeka u ovom izvještajnom periodu učestvovala je na četiri sastanka Upravne grupe ove regionalne organizacije.

Realizacija aktivnosti u okviru Antikorupcijske mreže OECD-a

Agencija za sprječavanje korupcije je nacionalni koordinator za aktivnosti Antikorupcijske mreže za Istočnu Evropu i Centralnu Aziju (ACN), čija je Crna Gora članica, a koja djeluje u okviru Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD).

U prvom kvartalu 2022. predstavnici ACN OECD dostavili su revidirane indikatore za pilot fazu Petog monitoringa u oblastima antikorupcijske politike, prevencije i kriminalizacije korupcije Jermenije, Azerbejdžana, Gruzije, Moldavije i Ukrajine. U narednom periodu planirane su tematske radne grupe na kojima će učestvovati i predstavnici Agencije u cilju razmatranja i finalizovanja pomenutih indikatora, i to u oblastima antikorupcijske politike, sprječavanja sukoba interesa, provjere imovine javnih funkcionera, zaštite zviždača, poslovnog integriteta i integriteta u javnim nabavkama.

Tokom 2021. održan je sastanak na temu Korupcija na visokom nivou i nezavisnost Tužilaštva (OECD/ACN), na kojem je Sekretarijat ACN-a predstavio nalaze novih izvještaja "Reforme u borbi protiv korupcije u Istočnoj Evropi i Centralnoj Aziji, napredak i izazovi, 2016-2019" i "Nezavisnost tužilaštva u Istočnoj Evropi, Centralnoj Aziji i Azijsko-pacifičkom regionu".

Tokom 2020. predstavnici Agencije učestvovali su na **tri sastanka**, u organizaciji ACN oECD, a koji su bili posvećeni razmjeni informacija o trenutnoj situaciji usljed pandemije COVID-19, bližem predstavljanju plana i načina rada ACN, kao i usvajanju Plana rada ACN-a za 2020. godinu, kao prelaznog dokumenta, do usvajanja Programa rada ACN-a za period 2020-2024.

U okviru ACN OECD-a, Agencija je na zahtjev Mreže **dostavila nekoliko dokumenata za potrebe Mreže**, i to: najznačajnije rezultate Agencije za 2019. godinu sa prepoznatim daljim izazovima u radu, ažurirane detalje o kontakt osobama za Mrežu organa krivičnog gonjenja (LEN), kao i kontakte iz partnerskih organizacija civilnog društva i partnera iz privatnog sektora, podatke o deset najvećih kompanija i njihovim kontakt podacima, a koje su u državnom vlasništvu, u cilju izrade studije o integritetu poslovanja u Istočnoj Evropi i Centralnoj Aziji.

Takođe, pod pokroviteljstvom ACN OECD-a, održan je *online* vebinar „Reforme za borbu protiv korupcije u istočnoj Evropi i centralnoj Aziji: fokus na sukobu interesa i izvještajima o imovini“, na kojem su učestvovali predstavnici Agencije. Agencija je u svojstvu nacionalnog koordinatora za aktivnosti ACN OECD analizirala i dala komentare na set kvalitativnih i kvantitativnih antikorupcijskih indikatora, koji će biti korišćeni za buduće godišnje izvještavanje prema ACN OECD-u o aktivnostima država članica ove mreže na nacionalnom nivou.

„OECD Izvještaj o konkurentnosti JIE 2021“

Rad Agencije obuhvaćen je publikacijom OECD „Konkurentnost Jugoistočne Evrope 2021“, koja mjeri konkurentnost zemalja Jugoistočne Evrope, uključujući Crnu Goru, kroz posebnu antikorupcijsku dimenziju. U nalazima publikacije konstatuje se da je Crna Gora u oblasti antikorupcije **ostvarila najbolji rezultat u svim indikatorima, u poređenju sa ostalim zemljama regiona Zapadnog Balkana**. Kako se navodi, Crna Gora je posebno **pohvaljena u pogledu posjedovanja zakonodavstva i metodologije za oblast donošenja i sprovođenja planova integriteta, kao i uspostavljanja stabilnog bilansa o aktivnostima na podizanju javne svijesti o prevenciji korupcije**.

U oblasti **procjene rizika od korupcije (planovi integriteta)**, Crna Gora ima **najveću ocjenu (4.5) u odnosu na sve druge zemlje Zapadnog Balkana, a posebno se ističe da “Crna Gora ima najnapredniji sistem podrške i monitoringa sprovođenja planova integriteta”**.

U oblasti podizanja nivoa svijesti i edukativnih aktivnosti o prevenciji korupcije, Crna Gora ima ocjenu **4.0**, gdje je prepoznato da “jedino Crna Gora mjeri efektivnost aktivnosti na podizanju svijesti kroz godišnje ispitivanje javnog mnjenja, koje mjeri procenat građana koji bi prijavili korupciju, koji tvrde da znaju šta radi crnogorska ASK i koji vjeruju da je Agencija doprinijela ukupnoj borbi protiv korupcije, kao i da njene kampanje podstiču građane na borbu protiv korupcije itd (ASK i “Defacto”, 2019).”

Navedenim ocjenama prethodio je dvogodišnji rad Agencije u ovom procesu, tokom kojeg je Agencija ispunjavala kvalitativne i kvantitativne upitnike o radu Agencije, održala seriju sastanaka tokom kojih je usmeno predstavljala rad u ocjenjivanim oblastima, odgovarala na dodatna pitanja da bi se na kraju dobile konačne ocjene u Antikorupcijskoj dimenziji ovog Izvještaja .

Evropski partneri protiv korupcije (EPAC)

Agencija je tokom prethodne dvije godine u više navrata Sekretarijatu EPAC-a **dostavila pripremljene tekstove za potrebe izrade biltena Mreže Evropskih partnera u borbi protiv korupcije EPAC/EACN** o antikorupcijskim obukama, treninzima i događajima koje je Agencija realizovala bilo samostalno ili u saradnji sa drugim institucijama.

Evropski partneri protiv korupcije (*EPAC*) i Evropska kontakt mreža za borbu protiv korupcije (*EACN*), okuplja više od 80 institucija iz država članica Saveta Evrope i Evropske unije i predstavljaju nezavisne forume, u čijem radu učestvuju operativna tijela za kontrolu rada policije, kao i nezavisne institucije zadužene za prevenciju i borbu protiv korupcije, a osnovani su sa ciljem razmjene praksi i informacija u oblastima borbe protiv korupcije i policijskog nadzora, međusobne asistencije i promocije implementacije međunarodnih pravnih instrumenata.

Bilateralna saradnja

U izvještajnom periodu nastavljena je dobra praksa bilateralne saradnje sa međunarodnim partnerima u cilju promovisanja rezultata rada Agencije, veće transparentnosti i daljeg unapređenja kapaciteta rada Agencije.

U skladu sa navedenim, rukovodstvo Agencije sastalo se 7. juna ove godine sa ambasadorom Slovačke Republike u Crnoj Gori Borisom Gandelom, kome su predloženi izazovi sa kojima se Agencija suočava kao i predstavljene reformske aktivnosti preuzete od imenovanja novog saziva Savjeta u avgustu 2019. Godine. Rukovodstvo Agencije je izrazilo interes za uspostavljanje operativne saradnje sa slovačkim tijelima koji se bave borbom protiv korupcije radi razmjene znanja i iskustava, i mogućeg usvajanja najboljih praksi.

Takođe, predstavnici Agencije održali su 15. marta i 16. maja 2022. sastanke sa predstavnicima Delegacije EU u Crnoj Gori.

Na poziv Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, rukovodstvo Agencije sa saradnicima učestvovali su na međunarodnoj konferenciji „Kultura integriteta: Jačanje prevencije korupcije“, održanoj u Šibeniku od 22. do 24. maja. Događaj je organizovalo Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske u saradnji sa Globalnom inicijativom protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (GI-TOC) i okupio je ministre pravde iz šest zemalja Jugoistočne Evrope, visoke zvaničnike pravosuđa i javne uprave, rukovodstva antokorupcijskih tijela, te predstavnike međunarodnih i regionalnih organizacija civilnog sektora i akademske zajednice.

Pored navedenog, 17. januara 2022. održan je sastanak rukovodstva Agencije sa ambasadorom Republike Austrije u Crnoj Gori Karlom Mihelom Milerom, u svrhu predstavljanja strukturnih i organizacionih reformi kroz koje je Agencija prošla u prethodnom periodu, izazova kao i dosadašnjih rezultata rada ove institucije, te posebno u oblasti analize propisa.

U protekloj godini održan je i sastanak sa britanskom ambasadoricom u Crnoj Gori Karen Medoks i njenim saradnicima. Ovom sastanku je prethodio susret sa sa Miom Marzouk, višom istraživačkom analitičarkom za Zapadni Balkan britanskog Ministarstva vanjskih poslova. Tom prilikom, Marzouk je navela da je prepoznata ključna uloga ASK u izmjenama izbornog okvira i njen značaj u daljem snaženju demokratskih procesa u Crnoj Gori, pohvalivši brzo i efikasno procesuiranje prigovora u kampanji za parlamentarne izbore 2020;

Sastanci su održani i sa ambasadorom Savezne Republike Njemačke u Crnoj Gori Robertom Veberom i ambasadorom Francuske u Crnoj Gori Kristijanom Timonijem.

Menadžment Agencije je u septembru 2021. posjetio slovenačku Komisiju za sprečavanje korupcije u cilju razmjene iskustva i prakse u zajedničkim oblastima rada, naročito kada je u pitanju oblast planova integriteta kao preventivnog mehanizma koji slovenačka Komisija primjenjuje dugi niz godina. Takođe, tom prilikom dogovoreni su mogući modaliteti buduće saradnje između dvije srodne institucije.

Kao rezultat potpisanog Memoranduma o sardnji između Agencije i bugarske Komisije za sprečavanje korupcije i oduzimanje nezakonito stečene imovine, održan je *online* sastanak 5. februara 2021. sa predstavnicima Komisije i bugarske Ambasade u Crnoj Gori, na kojem su obje strane predstavile dosadašnja iskustva i dobre prakse u zajedničkim oblastima rada ovih institucija i dogovorile razmjenu relevantnih podataka.

Tokom 2020., u cilju pružanja informacija za potrebe izrade Izvještaja Stejt Dipartmenta o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori, održan je sastanak sa predstavnicima Ambasade SAD u Podgorici (9. septembar).

Projekti podrške kroz bilateralnu saradnju

Američka ambasada u Podgorici

Zahvaljujući podršci Američke ambasade u Crnoj Gori, Agenciji je pružena mogućnost da uz firmu koja je izabrana na tenderu organizovanom od strane ambasade, sprovede proces implementacije **ISO 9001 standarda u Agenciji**.

U prvom kvartalu 2022. godine, održan je **sastanak sa predstavnicima Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici i izabranoom firmom „Nacor Consulting“** koja će sprovesti proces implementacije ISO 9001 standarda u Agenciji u narednih šest mjeseci. Implementacija ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvalitetom predviđa održavanje obuka za menadžment i rukovodstvo Agencije sa ciljem unapređenja kvaliteta rada zaposlenih, unapređenju profesionalizacije, jačoj odgovornosti, motivaciji, liderstvu i koordinaciji radnih procesa, i cilju usklađivanja radnih procesa sa međunarodnim standardima. Cjelokupna implementacija ISO standarda biće sprovedena kroz pet faza počev od analize uslova rada, obuka, procjene rizika, izrade procedura rada do konačnog dobijanja sertifikata i dalje revizije implementacije ISO standarda u okviru radnih procesa Agencije.

Svjetska banka

Kao nastavak podrške radu Agencije, u cilju unapređenja analitičke obrade podataka, njihovog prezentovanja i politike otvorenosti podataka **Svjetska banka** je pružila podršku Agenciji, sprovedla analizu na osnovu dostavljene dokumentacije i održane serije intervjua sa zaposlenim au Agenciji i predstavila **nalaze i zaključke** koji su sadržani u izvještaju sa konačnim predlozima daljeg unapređenja rada ASK **“Politika otvorenih podataka i institucionalni kapaciteti: Procjena i preporuke za Agenciju za sprječavanje korupcije u Crnoj Gori”**.

UNDP

Predstavnici Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori u prethodne dvije godine pružili su značajnu podršku radu Agencije i to u dijelu davanja mišljenja na antikorupcijske propise, donošenja i sprovođenja planova integriteta i izrade Strateškog razvojnog plana Agencije.

U oblasti davanja mišljenja na antikorupcijske propise, realizovano je više aktivnosti koje se odnose na unapređenje **Metodologije za analizu propisa** u cilju određivanja rizičnih oblasti od nastanka korupcije.

U oblasti donošenja i sprovođenja planova integriteta, Agencija je razvila **Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera**, u oblasti državnih organa i socijalne i dječje zaštite, a na principima metodologije koju sprovodi Komisija za antikorupciju i građanska prava Republike Koreje. Svrha metodologije je da procijeni da li organi vlasti sprovode antikorupcijske mjere, da li je primjena dovela do određene promjene, ali i da podstakne organe vlasti da budu proaktivni prilikom planiranja i primjene antikorupcijskih mjera. Tim povodom, Agencija je 6. aprila u partnerstvu sa UNDP, a uz podršku Ambasade Norveške, predstavila učinak organa državne uprave i socijalne i dječje zaštite u primjeni antikorupcijskih mjera.

Takođe, Agencija je uz ekspertsku podršku UNDP-a **izradila trogodišnji Strateški plan Agencije i Akcioni plan** za njeno sprovođenje tokom dvije radionice u novembru i decembru 2021. godine u cilju izrade navedenih dokumenata koji je zvanično usvojila u januaru 2022. godine. Navedeni Strateški plan definiše šest strateških ciljeva i konkretne aktivnosti za njihovu realizaciju u pogledu oblasti koje zahtijevaju dalje unapređenje i konkretizuje rokove i odgovorna lica za ostvarenje utvrđenih dugoročnih i kratkoročnih ciljeva rada i razvoja Agencije. Odsjek za međunarodnu saradnju je koordinirao sve aktivnosti u okviru ovog projektnog zadatka unutar Agencije.

Pristupni pregovori EU i CG

2020. godina

- Predstavници Agencije učestvovali su na **V sjednici Savjeta za vladavinu prava** 15. juna 2020., na kojoj je, između ostalog, **razmatran Nezvanični radni dokument EK o stanju u poglavljima 23 i 24**. Takođe, održan je i sastanak Radne grupe za pregovaračko Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, na kojima su učestvovali koordinatori i članovi RG – predstavnici Agencije.
- Takođe, Agencija je dostavila **prilog Izvještaju EK o realizovanim aktivnostima** i pripremila i dostavila Kancelariji za evropske integracije **Plan aktivnosti za realizaciju preporuka iz Nezvaničnog dokumenta Evropske komisije o stanju u Poglavljima 23 i 24 za Crnu Goru**, koje se tiču rada Agencije.
- Održan je Deseti sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, na kojem je učestvovala direktorica Agencije sa svojim saradnicima, 4. decembra 2020. godine. Na sastanku je predstavljen pozitivan razvoj u oblastima koje obuhvata pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, kao i dalji izazovi koje je potrebno u narednom periodu prevazići;
- Predstavници Agencije su prisustvovali radionici na temu „**EU Direktiva o zaštiti zviždača**“ koja je održana u Briselu (05-07. februara 2020). Nakon toga, održano je više radnih sastanaka na temu usaglašavanja nacionalnih zakonodavstava sa novom direktivom.

2021. godina

Pododbor za pravdu, slobodu i bezbjednost

Direktorica Agencije i načelnica matičnog Odsjeka prisustvovala su **pripremnom sastanku za X sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost**, 12. marta, a potom i na samom **sastanku pomenutog Pododbora** održanog 17 i 18. marta, koji predstavlja uspostavljeni okvir za komunikaciju između Evropske komisije (EK) i Crne Gore, pod okriljem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Sastanak je održan sa starješinama organa odgovornih za realizaciju obaveza u poglavljima 23 (Pravosuđe i temeljna prava) i 24 (Pravda, sloboda i bezbjednost), u cilju predstavljanja napretka koji je Crna Gora ostvarila u dijelu jačanja vladavine prava kao ključnoj oblasti u pristupnim pregovorima, s posebnim osvrtom na aktivnosti koje su u prethodnom periodu realizovane u cilju ispunjenja privremenih mjerila zadatih u poglavljima 23 i 24.

U periodu od 12. do 16. aprila 2021. godine održana je **ekspertska misija Evropske komisije** kako bi se dubinski analizirao rad u svim nadležnostima Agencije i sveobuhvatno procijenio dosadašnji napredak Crne Gore u oblasti prevencije korupcije. Misija, koja je organizovana u saradnji sa Kancelarijom za evropske integracije, od posebnog je značaja u kontekstu pregovora o pristupanju Crne Gore EU u poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava. U okviru misije, nezavisni eksperti iz Francuske, Slovenije i Rumunije imali su priliku da analiziraju zakonske tekstove, proceduralne aspekte rada ASK, kao i obrazloženje i utvrđivanje činjenica prilikom odlučivanja u određenim predmetima iz oblasti rada ASK, kao i da direktno razmijene mišljenja u svim oblastima rada ASK sa predstavnicima Agencije i njenog Savjeta, Državne revizorske institucije i Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava. **U konačnom izvještaju, najveći dio preporuka eksperata odnosio se na potrebu za unapređenjem zakonskih tekstova ZFPSiK i ZSK, kao i na jačanje kadrovskih kapaciteta u smislu povećanja broja službenika za određene oblasti rada Agencije.**

Povodom **Non-papera iz 2021. godine** pripremljena je uporedna analiza izvještaja i posljednjeg monitoring Izvještaja EK (*Progress Report 2020*), koja je predstavljena na **sjednici Savjeta Agencije, konferenciji za štampu** posvećenoj ovoj temi, kao i na **sjednici Odbora za antikorupciju 28. jula**. Analiza je pokazala da je Agencija u periodu od oktobra 2020. do maja 2021. godine **ostvarila napredak u svim oblastima rada i da u najnovijem Non-pejperu nije identifikovan nijedan izazov koji je njenom radu pripisan u prethodnim izvještajima**. Analiza je dostupna na web-sajtu Agencije.

U 2021. godini, Agencija je predstavnicima Evropske komisije dostavila **dva priloga Izvještaju EK o Crnoj Gori za 2021**, u cilju informisanja o sprovedenim aktivnostima i ostvarenim rezultatima u prvoj polovini 2021.

U skladu sa dosadašnjom praksom, u okviru praćenja i analize stanja u procesu evropske integracije, Crna Gora najmanje dva puta godišnje formalno informiše

Evropsku komisiju o ukupnim aktivnostima koje realizuje na ovom planu. Naime, u pisanoj formi, Crna Gora dostavlja relevantne i precizne informacije o stanju u oblasti političkih i ekonomskih kriterijuma, odnosno o napretku u dijelu preuzimanja obaveza iz članstva za 33 pregovaračka poglavlja, koje EK sa posebnom pažnjom koristi tokom izrade godišnjeg Izvještaja o Crnoj Gori.

Radna grupa za pregovaračko poglavlje 23

Predstavnici Agencije, kao članovi ovog tijela, prisustvovali su Konstitutivnoj sjednici **Radne grupe za poglavlje 23 - Pravosudje i temeljna prava**, koja je održana 21. jula u organizaciji Kancelarije za evropske integracije. Agencija je aktivno učestvovala u radu Radne grupe za Poglavlje 23 (održano 5 sastanaka) kroz rad i aktivno sudjelovanje na svim plenarnim zasjedanjima i tematskim sjednicama koja se održavaju na mjesečnom nivou, kao i izradu i planiranje aktivnosti u cilju ispunjavanja privremenih mjerila i ostalih obaveza koje proizilaze iz ovog procesa. Agencija je u izvještajnom periodu **ispunila jednu od aktivnosti iz Dinamičkog plana za realizaciju privremenih mjerila iz Poglavlja 23 - pripremila je Akcioni plan za realizaciju svih preporuka koje su rezultata ekspertske misije EK održane u aprilu 2021. godine.**

2022. godina

- Predstavnici Agencije održali su online konsultacije povodom izrade **Nacrta programa pristupanja CG Evropskoj uniji 2022-2023.**
- **Agencija je dostavila prilog za godišnji izvještaj EK o napretku o sprovedenim aktivnostima i ostvarenim rezultatima rada u prethodnom periodu.**
- **Pododbor za pravdu, slobodu i bezbjednost**
- Direktorica Agencije učestvovala je na **XI sastanku Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost**, 15. februara.

Radna grupa za pregovaračko poglavlje 23

Predstavnici Agencije, kao članovi ovog tijela, prisustvovali su sastancima **Radne grupe za poglavlje 23 - Pravosudje i temeljna prava**, koji su održani 24. januara ,9. februara i 20. juna u organizaciji Kancelarije za evropske integracije.

„Berlinski proces“

Agencija je aktivni učesnik na visokom i operativnom nivou u okviru *Berlinskog procesa*, trenutno najvažnije međuvladine inicijative koja se tiče proširenja EU, a koja ima za cilj unapređenje multilateralnih veza **između 6 zemalja Zapadnog Balkana i 6 zemalja Evropske unije** (Hrvatska, Slovenija, Austrija, Njemačka, Francuska i Italija). U okviru navedene inicijative, Agencija predstavlja zakonska i institucionalna rešenja u oblasti prevencije korupcije uz postignute dosadašnje rezultate i sa ostalim učesnicima razmatra dalje pravce djelovanja u ovoj oblasti.

Aktuelna aktivnost u okviru Berlinskog procesa je sprovođenje *Mape puta za borbu protiv korupcije i ilegalnih finansijskih tokova za jurisdikcije Zapadnog Balkana*.

Na samom početku, prilikom razmatranja idejnog rešenja za iradu naveden Mape, predstavnici Agencije sastali su se 13. aprila 2022. ove godine sa Aleksandrom Djordjevicem iz Kancelarije UN za borbu protiv droga i kriminala. Istim povodom direktorica Agencije i načelnica Odsjeka za međunarodnu saradnju, standarde i odnose s javnošću sastale su se 7. maja 2021. sa regionalnom savjetnicom za borbu protiv korupcije i povraćaj imovine za Zapadni Balkan UNODC-a, Virginiom De Abajo Marques i razmatrali koje bi potrebe Crne Gore bile u navedenoj Mapi.

Sledeća faza bila je učešće načelnice matičnog Odsjeka na Regionalnom forumu organizovanom u okviru Berlinskog procesa, koji je održan u periodu 21- 23. juna 2021. godine u Ohridu, Sjevernoj Makedoniji, na kojem je bila dio nacionalnog ekspertskeg tima **za izradu konačnog teksta Mape puta**, koji je definisao aktivnosti, indikatore i vremenski okvir za tri ključna cilja zajedničkog djelovanja u zemljama Zapadnog Balkana, i to:

1. *Prevencija i borba protiv korupcije u javnim nabavkama, uključujući javne nabavke u vanrednim okolnostima;*
2. *Dalje jačanje sistema prijavljivanja sukoba interesa i imovine;*
3. *Unapređenje odgovora krivičnog pravosuđa na korupciju i ekonomska krivična djela kroz kreiranje regionalne mreže specijalizovanih tužilaca, policije i finansijsko-obaveštajnih službi u zemljama Zapadnog Balkana.*

Nakon finalizacije teksta na ekspertskom nivou, ministri/-arke unutrašnjih poslova, ministri/-arke pravde, direktori/-ice antikorupcijskih agencija Zapadnog Balkana, među kojima i direktorica crnogorske ASK, **sastali su se 25. juna u Ohridu i usvojili tekst navedene Mape, koja će se implementirati do 2024. godine.** Sekretarijat cjelokupnog procesa bio je UNODC, u saradnji sa RAI-em.

Naredni korak je **faza sprovođenja Mape** u svim jurisdikcijama Zapadnog Balkana, u okviru koje crnogorske institucije prepoznate ovim ciljevima, uključujući Agenciju, mogu da kandiduju konkretne aktivnosti za realizaciju u narednom periodu.

Događaji u organizaciji Agencije

Povodom obilježavanja **Međunarodnog dana borbe protiv korupcije, 8. decembra, Agencija je organizovala Radni doručak sa međunarodnim partnerima i predstavnicima medija**, s ciljem da se napravi presjek najznačajnijih aktivnosti u oblasti prevencije korupcije u 2021. godini, kao i da Agencija, kao ključna institucija u ovoj oblasti i kao nosilac realizacije važnih privremenih mjerila u pregovaračkom Poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, predstavi svoj doprinos efikasnoj i efektivnoj borbi protiv korupcije i afirmaciji ambijenta vladavine prava u Crnoj Gori.

Aneks I

Faze i tehnički aspekti u organizaciji i sprovođenju evaluacionih procesa za koje je ASK koordinator

1) Koordinacija i obavljanje poslova koji se odnose na saradnju i članstvo Crne Gore u GRECO – Savjet Evrope; navedeno podrazumijeva:

- Faza izrade evaluacionih izvještaja za Crnu Goru:
  - Prikupljanje odgovora na Upitnik o samoevaluaciji
  - upoznavanje kolega unutar Agencije o procesu evaluacije
  - analiza i procjena kojim državnim organima, NVO i ostalim saradnicima slati dopise za potrebe popunjavanja upitnika;
  - izrada dopisa;
  - direktna komunikacija sa stejkholderima u cilju pojašnjenja zahtjeva
  - Nakon dobijenih odgovora, njihova analiza i procjena da li odgovore treba dopuniti/izmijeniti
  - obezbjeđivanje prevoda dobijenih odgovora i slanje Sekretarijatu GRECO;
- Faza organizovanja posjete državi u cilju finalizacije evaluacionog izvještaja
  - Nakon utvrđivanja datuma posjete državi od strane GRECO, koordinacija sa GRECO i ASK timom u vezi utvrđivanja agende posjete;
  - izrada i slanje dopisa institucija sa čijim predstavnicima eksperti treba da se sastanu za dodatna pitanja;
  - ukoliko je Agencija obuhvaćena temom evaluacije, organizovanje, koordiniranje i podjela posla među kolegama u dijelu oblasti koje pokrivaju
  - predlaganje liste hotela za eksperte, učešće u facilitaciji dobijanja vize za eksperte ukoliko je potrebno, organizacija transporta od/do aerodroma
  - organizovanje večere za eksperte i zaposlene u ASK
  - učešće na skoro svim sastancima tokom posjete eksperata
  - aktivno učešće na sastancima kroz obezbjeđivanje odgovora na pitanja eksperata
  - priprema uvodnih govora za menadžment Agencije
- Faza izrade dodatnih odgovora na pitanja eksperata nakon posjete državi
  - Koordinacija prevoda dodatnih pitanja, adresiranje relevantnim institucijama, koordinacija prevoda odgovora na dodatna pitanja
- Faza usvajanja evaluacionog izvještaja za Crnu Goru na plenarnom sastanku GRECO-a u Strazburu
  - Učešće u organizaciji službenog puta za delegaciju Crne Gore za učešće na plenarnoj sjednici GRECO u Strazburu
  - Učešće u diskusiji sa ekspertima i ostalim članovima plenarne sjednice o sadržaju preporuka za Crnu Goru

- Upoznavanje Vlade Crne Gore sa nalazima izvještaja i dobijanje autorizacije za njegovo objavljivanje
- Faza izvještavanja o stepenu realizacije preporuka
  - Na zahtjev GRECO, učešće u izradi izveštaja o realizaciji preporuka GRECO
  - Koordinacija izrade izvještaja o realizaciji preporuka GRECO
  - Dostavljanje izvještaja GRECO Sekretarijatu;

2) Koordinacija i obavljanje poslova koji se odnose na saradnju i **ratifikaciju Konvencije UN protiv korupcije, koju je CG ratifikovala 2005. godine**; Agencija je nosilac svih obaveza u ime Crne Gore za primjenu Konvencije; navedeno podrazumijeva:

- Faza izrade preglednih izvještaja za Crnu Goru:
  - Prikupljanje odgovora na Upitnik samoprocjene
  - upoznavanje kolega unutar Agencije o procesu evaluacije
  - analiza i procjena kojim državnim organima, NVO i ostalim saradnicima slati dopise za potrebe popunjavanja upitnika;
  - izrada dopisa;
  - direktna komunikacija sa stejkholderima u cilju pojašnjenja zahtjeva
  - Nakon dobijenih odgovora, njihova analiza i procjena da li odgovore treba dopuniti/izmijeniti
  - obezbjeđivanje prevoda dobijenih odgovora i slanje Sekretarijatu UNODC;
  - kontinuirana komunikacija sa glavnim kontakt tačkama u UNODC-u
- Faza organizovanja posjete državi u cilju finalizacije evaluacionog izvještaja za Crnu Goru
  - Nakon utvrđivanja datuma posjete državi od strane UNODC eksperata, koordinacija sa UNODC i ASK timom u vezi utvrđivanja agende posjete;
  - izrada i slanje dopisa institucija sa čijim predstavnicima eksperti treba da se sastanu za dodatna pitanja;
  - ukoliko je Agencija obuhvaćena temom evaluacije, organizovanje, koordiniranje i podjela posla među kolegama u dijelu oblasti koje pokrivaju
  - predlaganje liste hotela za eksperte, učešće u facilitaciji dobijanja vize za eksperte ukoliko je potrebno, organizacija transporta od/do aerodroma
  - organizovanje večere za eksperte i zaposlene u ASK
  - učešće na skoro svim sastancima tokom posjete eksperata
  - aktivno učešće na sastancima kroz obezbjeđivanje odgovora na pitanja eksperata
  - priprema uvodnih govora za menadžment Agencije
- Faza izrade dodatnih odgovora na pitanja eksperata nakon posjete državi
  - Koordinacija prevoda dodatnih pitanja, adresiranje relevantnim institucijama, koordinacija prevoda odgovora na dodatna pitanja
- Faza usvajanja UNCAC evaluacionog izvještaja za Crnu Goru

- priprema formulara za Vladu Crne Gore radi kandidovanja materijala za sjednicu Vlade CG i konačno usvajanje izvještaja i autorizaciju za njegovo objavljivanje
- Na zahtjev UNODC, izrada tematskih informacija na engleskom jeziku na jednu od tema iz oblasti prevencije korupcije

3) Učešće i koordinacija aktivnosti koje proističu iz članstva Crne Gore u **Regionalnoj antikorupcijskoj inicijativi (RAI)**:

- kao zamjenica visokog predstavnika CG u RAI, učestvujem dva puta godišnje na sastancima UO ove organizacije koji podrazumijevaju: razmatranje i usvajanje Plana rada RAI-a, Izvještaja o realizaciji Plana rada RAI, Finasijskog izvještaja RAI; izbor predsjedavajućeg RAI-a, izbor šefa Sekretarijata RAI-a;
- koordinacija projektnih aktivnosti pod okriljem RAI-a

4) Koordinacija aktivnosti i izrada informacija u okviru **Antikorupcijske mreže OECD-a**; navedeno podrazumijeva:

- ACN OECD dostavlja Agenciji upitnik iz oblasti npr. prevencija korupcije u privatnom sektoru ili u lokalnoj samoupravi
- Načelnica Odsjeka za međunarodnu saradnju se upoznaje sa upitnikom i procjenjuje kojim organima ga dostaviti uz priloženi dopis;
- Predlog menadžmentu Agencije za dalju obradu predmeta;
- Upitnik sa definisanim rokom se prevodi i prosljeđuje nadležnim organima i prikupljaju se odgovori, koji se dodatno unapređuju, ukoliko nijesu sveobuhvatni i ciljani, prevode se i dostavljaju Mreži;

Informaciju sačinila:

Marina Mićunović, načelnica Odsjeka za međunarodnu saradnju i standarde

**DIREKTORICA
Jelena Perović, s.r.**